

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบผสมผสาน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง รายงานผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 3 แบบ คือ On-site On-hand On-demand และนำมาจัดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็น 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 การเรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน Youtube Smart Phone (On-demand) รูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร (On-hand) โดยศูนย์การศึกษาพิเศษต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างเคร่งครัด รูปแบบที่ 3 การเรียนการสอน แบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน YouTube Smart Phone

(On-demand) โดยศูนย์ฯ ต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยใช้รูปแบบผสมผสาน มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.1 ผลการประเมินความรู้ตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2563 ใน 6 ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และ 1 ทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ พบว่า รูปแบบที่ 1 เรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90.12 รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร (On-hand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 82.40 และรูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 79.86

2.2 ครูผู้สอนผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความความคิดเห็น ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D.= 0.38)

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 3 แบบ คือ On-site On-hand On-demand และนำมาจัดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็น 3 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1 เรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) รูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร (On-hand) โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างเคร่งครัด รูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) โดยศูนย์การศึกษาพิเศษต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างเคร่งครัด มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากหลักการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานให้ประสบผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้ จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนที่กำหนดไว้ ระยะเวลาในการเรียนรวมถึงความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ และประเภทความพิการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียน ซึ่งจุดเด่นของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน คือ ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม อีกทั้งเป็นการฝึกให้ผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเมื่อผู้เรียนอยู่ที่บ้าน พร้อมทั้งเป็นการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเลือกใช้ On-hand เป็นหลัก และผสมผสานกับ รูปแบบ On-site On-demand ตามสภาพความพร้อมของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติธาร ชูทรัพย์ (2559: 147-152) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศชั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 8 องค์ประกอบ คือ ชื่อรูปแบบ ที่มาและความสำคัญของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล 2) กระบวนการเรียนการสอนมี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนปกติ (Face to Face Learning) และ 2) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผลการประเมินความรู้ตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2563 ใน 6 ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และ 1 ทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ พบว่า รูปแบบที่ 1 เรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90.12 รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร (On-hand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 82.40 และรูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-Site) ผสมผสานกับ การเรียนรู้ผ่าน YouTube Smart Phone (On-demand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับ ดีมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 79.86 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีการวางแผนการเตรียมการก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ 4Ms คือ 1) Man การวิเคราะห์และการวางแผนจัดเตรียมคน มีการสำรวจและวิเคราะห์ความพร้อมของผู้เรียนรายบุคคลว่าผู้เรียนแต่ละคนพร้อมที่จะเรียนรู้ในรูปแบบใด โดยพิจารณาจากความพร้อมของผู้เรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสาร หรือสัญญาณการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน การผลิตและการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ แอปพลิเคชัน เพื่อการเรียนการสอน และแอปพลิเคชัน เพื่อใช้ในการวัดและประเมินผล 2) Material การวางแผนจัดเตรียมทรัพยากร และวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) Money การวางแผนเตรียมงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) 4) Management การวางแผนการบริหารจัดการการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ตามสภาพความพร้อมของผู้เรียนและบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร แล้วนำผลที่ได้จากการวางแผนมาใช้จัดการเรียนการสอน โดยเลือกรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) ตามสภาพความพร้อมของผู้เรียนและ

สอดคล้องกับบริบทของของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีธยา อินทรภิรมย์ (2556: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT “เรื่อง ระบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ” สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กุลธวัช สมารักษ์ (2556: 113-115) ที่ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และมีคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการเรียนการสอน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, $S.D. = 0.31$) ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งผู้ศึกษาได้อธิบายโครงสร้างของรูปแบบและรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทำให้โรงเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ส่งผลให้ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกร สงคราม (2555: 7-11) ที่ได้วิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานมีความพึงพอใจต่อเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, $S.D. = 0.64$)

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้รูปแบบผสมผสาน ไปปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทอื่นๆ ต่อไป

1.2 ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ครูผู้สอนผู้สอนไม่จำเป็นต้องยึดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนรายบุคคล โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

1.3 ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ครูผู้สอนผู้สอนควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

1.4 การสานพลังจากทุกภาคส่วน จะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้ประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาการสร้างคลังสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางวิถีใหม่ (New normal) ในยุค Next Normal